

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610- 2990388
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

18 Şubat 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (10 Adet, 10 Sayfa)
- Cevap Yazısı (115 Adet, 202 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT BAKAN'IN
TBMM 7/56153 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

1) Plastik üretiminin ve tüketiminin kontrol altına alınıp azaltım politikalarının uygulanması ancak ortak bir çalışmayla mümkün olabilir. Bu noktada plastik üretiminin ve tüketiminin çevre, canlı/cansız yaşam, halk sağlığı ve dolayısıyla geleceğimizle ilgili olduğu gerçeğini göz önünde bulundurarak, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak 'plastik kirliliği' için harekete geçip öncü olacak kararlı adımlar atacak ve ilgili Bakanlıklarla ortak çalışma yürütecek misiniz?

2) Yukarıda detaylarına yer verilen rapordaki tespit ve uyarılar ile TÜİK'in verileri birlikte düşünüldüğünde; plastik üretimi, tüketimi; plastik atığın geri dönüşümü, bertarafı; denetimler ve atık/çöp ticaretinin bir bütün olarak ele alınarak iklim, doğa ve insan dostu yeni politikaların hayata geçirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu konuda Bakanlığınızın görüşü nedir?

CEVAPLAR

1) 2872 sayılı Çevre Kanunumuzda da yer aldığı üzere, çevrenin korunması, çevrenin bozulmasının önlenmesi ve kirliliğin giderilmesi alanlarındaki her türlü faaliyette; Bakanlığımız ve yerel yönetimler, gerekli hallerde meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yaparak çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. Bakanlığımızca bu konuda yapılan çalışmalar aşağıda özet olarak verilmiştir:

Bakanlığımız ve ilgili Bakanlıklarla yapılan çalışmalar sonucunda, plastik kirliliğinin azaltılması amacıyla 2019 yılında "Plastik Poşetlerin Ücretlendirilmesi" uygulaması başlatılmıştır. "Plastik Poşetlerin Ücretlendirilmesi" uygulaması ile 2019 ve 2020 yıllarında plastik poşet kullanımında yaklaşık %75'lik azalma gerçekleşmiş ve bu azalma oranıyla plastik poşet kaynaklı 354.000 ton plastik atığın oluşumu engellenmiştir. Ayrıca, vatandaşlarımızda konuya ilişkin bilgi ve farkındalık seviyesi oluşmuş, ciddi anlamda davranış değişikliği gerçekleşmiş ve toplumda çok kullanımlık taşıma ekipmanı (bez çanta, file vb.) kullanımı yaygınlaşmıştır.

Bununla birlikte, plastik kirliliğinin azaltılması amacıyla, tek kullanımlık plastiklerin satış ve kullanımına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Yapılan düzenleme ile atık oluşumunun önlenmesi ve azaltılması için asgari olarak; kaynakların verimli kullanılması amacıyla sürdürülebilir üretim ve tüketim modelleri geliştirilerek dayanıklı, tamir edilebilir, yeniden kullanılabilir ve iyileştirilebilir ürünlerin tasarlanması, üretilmesi ve kullanılması ve alternatifi olması halinde, tek kullanımlık/kullan at ürünler yerine yeniden kullanılabilir ürünlerin tercih edilmesi esası getirilmiştir.

Ayrıca, Bakanlığımızca 2019 yılında yapılan düzenleme ile plastik poşet, lastik, akümülatör, pil, madeni yağ, bitkisel yağ, ilaç, elektrikli ve elektronik eşya ile içecek ambalajı dâhil tüm ambalajlar için satış noktalarından, diğer ürünler için piyasaya sürenlerden/ithalatçılardan geri kazanım katılım payı ödemesi uygulaması getirilmiştir.

Bakanlığımızca 2020 yılında yapılan diğer bir çalışma ise plastik kirliliğinin azaltılması da dahil olmak üzere, çevre kirliliğini önlemek ve yeşil alanların korunmasına, iyileştirilmesine ve geliştirilmesine katkı sağlamak, döngüsel ekonomi ve sıfır atık yaklaşımı doğrultusunda kaynak verimliliğini artırmak ile ulusal ölçekte depozito yönetim sistemi kurulmasına, işletilmesine, izlenmesine ve denetimine yönelik faaliyetlerde bulunmak üzere Türkiye Çevre Ajansı kurulmuştur.

2) Bakanlık olarak sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde doğal kaynaklarımızın korunması, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin azaltılması, plastik atıklar da dahil olmak üzere her türlü atık oluşumunun önlenmesi ve azaltılması, geri dönüşüm ile hammadde ve enerji tasarrufu sağlanması, kısa vadeli lineer ekonomi modelinden, “önle-azalt-yeniden kullan-geri dönüştür” bütüncül yönetim yaklaşımıyla uzun vadeli döngüsel ekonomiye geçişin sağlanması amacıyla iklim, doğa ve insan dostu yeni politikaların hayata geçirilmesine önem vermekte ve çalışmalarımızı bu yönde sürdürmekteyiz.

Plastik atıkların ticaretine/ithalatına ilişkin olarak görüşlerimiz aşağıda verilmiştir:

Çevre Mevzuatı gereği Ülkemize sanayicimizin ihtiyacı olan ve tehlikesiz nitelikteki hammadde özelliği taşıyan bazı plastik atıklar kontrollü olarak Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi Tebliği) kapsamında ithal edilebilmektedir. Söz konusu Tebliğde “Ek-1 İthali Uygunluk Denetimine Tabi Atıklar” listesinde yer alan bazı plastik atıkların ithalatına sadece dahilde işleme izin belgesi (DİİB) kapsamında izin verilmekte olup, diğer plastik atıkların ithalatına mevzuata uygun olması halinde izin verilmektedir.

Ülkemizde plastik atıkların yönetimi Atık Yönetimi Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak gerçekleştirilmektedir. Atık yönetimi hiyerarşisine göre atıkların öncelikle maddesel olarak geri dönüşümünün sağlanmasına veya enerji geri kazanımı dâhil geri kazanılmasına çalışılmakta olup bunun yapılamaması halinde çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde bertaraf edilmektedir.

Ayrıca; UV 328 adlı kimyasal madde ülkemizin taraf olduğu Kalıcı Organik Kirleticilere (KOK) ilişkin Stockholm Sözleşmesi kapsamında sözleşmenin ekinde listelenmesi için çalışılan bir kimyasaldır. UV 328 kimyasal maddenin KOK olarak tanımlanması için Sözleşmenin Taraflar Konferansınca oy birliği ile karar alınması gerekmektedir. UV 328’in listelenme kararı alındığı takdirde, yine Sözleşmenin Taraflar Konferansı tarafınca azaltım takvimi de ortaya konulacak ve ülke yükümlülüklerimiz kapsamında söz konusu kimyasalın üretimi, kullanımı, piyasaya arzı, azaltımı ve stoklarının ortadan kaldırılması konusunda belirlenecek bir takvim doğrultusunda ulusal tedbirler alınacaktır.

Diğer taraftan, Bakanlığımızca yönetilmekte olan *Atık Yönetim Uygulaması (ATYÖN)* altında yer alan *Atık Beyan Sistemi (TABS)* ile atık üreticileri tarafından yapılan tehlikeli ve tehlikesiz atık beyanları, *Mobil Atık Takip Sistemi (MoTAT)* ile tehlikeli atıkların ve ithal edilen plastik atıkların taşınması süreci ve *Kütle Denge Sistemi (KDS)* ile de işleme tesislerinin kabul ettikleri atıklara uyguladığı geri kazanım/bertaraf işlemlerine ilişkin iş ve işlemler kayıt altına alınmakta, izleme ve denetleme faaliyetlerinde kullanılmak üzere Bakanlığımız ilgili birimlerine raporlanmaktadır.

Ayrıca, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan Yönetmelikler kapsamında, atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı kapsamında Bakanlığımız ve Taşra Teşkilatımız tarafından birleşik, ani ve rutin denetimler gerçekleştirilmektedir. Çevre Kanununa aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen işletmelere Kanunda yer alan meri mevzuat hükümleri uygulanmaktadır.